

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol samt till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol. Genom den föreslagna lagen genomförs de bestämmelser i rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol) som förutsätter nationell lagstiftning. I lagen föreslås bestämmelser om nationella enhet och nationella tillsynsmyndigheter i Finland samt bestämmelser om informationsbehandling och om utlämnande av uppgifter. Dessutom föreslås nödvändiga ändringar av tullagen och lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet.

Eftersom konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå inte längre har rätts-

verkningar i Finland från den 1 januari 2010 föreslås det också att lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå samt i det protokoll om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet som ansluter sig till den ska upphävas, liksom även de lagar som gäller sättande i kraft av de tre protokoll som kompletterar konventionen.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa, dock samtidigt som de ändringar som görs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och vissa lagar som har samband med den.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 Inledning	3
2 Nuläge	4
2.1 Europols verksamhet	4
2.2 Bedömning av nuläget	5
2.3 Det centrala innehållet i Europolbeslutet	6
Inledning	6
3 Målsättning och de viktigaste förslagen	11
4 Propositionens konsekvenser	12
5 Samband med andra propositioner	12
6 Beredningen av propositionen	12
DETALJMOTIVERING	13
1 Lagförslag	13
1.1 Lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol	13
1.2 Tullagen	18
Hemlighållande och utlämnande av uppgifter	18
1.3 Lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet	19
2 Ikraftträdande	19
3 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning	19
LAGFÖRSLAG	21
om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol	21
om ändring av 26 § i tullagen	24
om ändring av 39 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet	25
BILAGA	26
PARALLELLTEXT	26
om ändring av 26 § i tullagen	26
om ändring av 39 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Propositionen grundar sig på rådets beslut 2009/371/RIF av den 6 april 2009 om inrättande av Europeiska polisbyrån (nedan Europol) (EUT L 121, 15.5.2009, s. 37, nedan Europolbeslutet). Syftet med Europolbeslutet är att förenkla och förbättra Europolns rättsliga ram, finansiera Europolns verksamhet genom Europeiska unionens allmänna budget och att skapa möjlighet att vid behov ändra beslutet på ett smidigt sätt. Beslutet stärker Europolns roll när det gäller att stödja medlemsstaterna i kampen mot allvarlig brottslighet och ger byrån rätt att föreslå att en gemensam utredningsgrupp ska inrättas. Beslutet förbättrar också medlemsstaternas tillgång till information från Europol.

Europolbeslutet trädde i kraft den 4 juni 2009 och började tillämpas från och med den 1 januari 2010. Från och med tillämpningsdagen ersatte beslutet konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå (Europolkonventionen, FördrS 78-79/1998), protokollet om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet (FördrS 97/1998), protokollet om ändring av Europolkonventionen och protokollet om privilegier och immunitet för Europol, medlemmarna i organen, dess biträdande direktörer och dess tjänstemän (FördrS 22-25/2007). Såvida inte annat föreskrivs i Europolbeslutet, upphörde dessutom alla åtgärder för att genomföra Europolkonventionen att gälla från och med den dag då Europolbeslutet började tillämpas. I Europolbeslutet anges också vissa artiklar som har tillämpats från och med den dag då beslutet trädde i kraft.

I lagen föreslås bestämmelser om skyldigheterna enligt Europolbeslutet till den del de förutsätter nationell lagstiftning. Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter och om utövande av rätten till insyn enligt beslutet samt definitioner av Europolns nationella enhet och den nationella tillsynsmyndigheten.

I förslaget beaktas delvis rådets rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straff-

rättsligt samarbete, dvs. det så kallade rambeslutet om dataskydd inom den tredje pelaren (2008/977/RIP, EUT L 350, 30.12.2008, s.60, nedan rambeslutet om dataskydd). Rambeslutet om dataskydd har inte ännu genomförts i Finland. Rambeslutets tillämpningsområde omfattar endast gränsöverskridande utbyte av personuppgifter. Enligt rambeslutet ska medlemsstaterna dock säkerställa att den standard i fråga om dataskydd som fastställs inom nationell databehandling motsvarar den som föreskrivs i rambeslutet. I samband med behandlingen om rambeslutet om dataskydd fann också förvaltningsutskottet det motiverat att bestämmelserna i rambeslutet även tillämpas på den nationella behandlingen av uppgifter (FvUU 54/2006 rd). Enligt punkt 12 i ingressen till Europolbeslutet kommer rambeslutet om dataskydd att tillämpas på medlemsstaternas överföring av personuppgifter till Europol. Dataskyddsbestämmelserna i Europolbeslutet kommer inte att påverkas av rambeslutet och enligt punkt 12 i ingressen bör Europolbeslutet innehålla särskilda bestämmelser om skyddet av personuppgifter som reglerar dessa frågor närmare på grund av Europolns särskilda karaktär, uppgifter och befogenheter. I enlighet med kraven i rambeslutet om dataskydd föreslås i denna proposition en bestämmelse om registrering av uppgiftsöverföring. Till övriga delar sker det allmänna genomförandet av rambeslutet genom lagstiftning som utfärdas senare.

Det föreslås också att tullagen (1466/1994) och lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2009) ändras så att bestämmelserna i Europolbeslutet även beaktas i dessa lagar.

Eftersom rådets Europolbeslut har ersatt Europolkonventionen och konventionen och de tre kompletterande protokollen från och med den 1 januari 2010 inte längre har haft rättsverkningar i Finland, är avsikten med propositionen också att upphäva de nationella bestämmelserna om godkännande och ikraftsättande av Europolkonventionen och protokollet om ändring av den.

I Finland har Europolkonventionen satts i kraft genom en lag av den 30 december 1997 om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå samt i det protokoll om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet som ansluter sig till den (692/1998, FördrS 78/1998). I en förordning av den 18 september 1998 om ikraftträdande av konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå och om partiellt ikraftträdande av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen och i protokoll om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet som ansluter sig till den (693/1998) finns bestämmelser om Europolns nationella enhet och den nationella tillsynsmyndigheten. I förordningen anges att i Finland är centralkriminalpolisen den nationella enhet som avses i artikel 4 i Europolkonventionen och dataombudsmannen den nationella tillsynsmyndighet som avses i konventionens artikel 23.

2 Nuläge

2.1 Europolns verksamhet

Beslut om att inrätta Europol fattades i fördraget om Europeiska unionen av den 7 februari 1992. Europol inledde den 3 januari 1994 i Haag i Nederländerna en begränsad verksamhet som Europolns narkotikaenhet (Europol Drugs Unit, EDU) för att bekämpa brottslighet i anknytning till narkotika. Efter att samtliga medlemsstater i Europeiska unionen hade ratificerat Europolkonventionen trädde den i kraft den 1 oktober 1998. Europol inledde sin fulla verksamhet den 1 juli 1999. Europolns behörighet har småningom utvidgats till att generellt omfatta alla former av allvarlig internationell brottslighet i brottmål där det finns faktiska indikationer på en brottslighet som utsträcker sig till minst två medlemsstater.

Europol är Europeiska unionens brottsbekämpande organisation som behandlar kriminalunderrättelser. Europolns målsättning är att förbättra effektiviteten hos och samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter för att förebygga och bekämpa allvarlig internationell organiserad brottslighet och terrorism. Europolns uppgift är att i betydande

grad delta i Europeiska unionens brottsbekämpande arbete när det gäller att bekämpa internationell brottslighet och terrorism, med tyngdpunkten på brottsliga organisationer. Europol stödjer medlemsstaternas brottsbekämpande arbete i synnerhet när det gäller illegal narkotikahandel, illegala nätverk för invandring, terrorism, förfalskning av pengar och andra betalmedel (euro), människohandel (också barnpornografi), illegal handel med fordon och penningtvätt. Europolns övriga prioriterade områden är bekämpning av brott mot personer, ekonomisk brottslighet och IT-relaterad brottslighet.

Enligt Europolkonventionen har Europol behörighet att delta i brottsbekämpning när det är fråga om allvarlig organiserad brottslighet som berör minst två medlemsstater och de faktiska omständigheterna visar att dessa villkor uppfylls. Europol stödjer medlemsstaterna genom att underlätta utbyte av information mellan medlemsstaterna genom utstationerade sambandsmän vid Europol (Europol Liaison Officers) inom ramen för den nationella lagstiftningen i medlemsstaterna. Sambandsmännen har förordnats att sköta sin uppgift som företrädare för de nationella brottsbekämpande myndigheterna. Europol tillhandahåller också operativa analyser till stöd för brottsutredningar, kriminalunderrättelseprojekt och operationer. På basis av upplysningar och underrättelser som medlemsstaterna och externa aktörer kommit in med producerar Europol dessutom strategiska rapporter och brottsanalyser för att underlätta beslutsfattandet på högre nivå och fördelningen av resurser. Viktiga produkter är bl.a. hotbilda-bedomningarna av den organiserade brottsligheten inom Europeiska unionen och lägesrapporterna om terrorism. Europol tillhandahåller även expertis och tekniskt stöd för brottsutredningar och operationer som utförs inom Europeiska unionens medlemsstater under de berörda medlemsstaternas övervakning och juridiska ansvar. Europol deltar också i utvecklingen av brottsanalyser och harmoniseringen av utredningsmetoder i medlemsstaterna.

Europol kan upprätta och underhålla datariserade system för lagring, sökning och analys av uppgifter. I Europolkonventionen föreskrivs om dataskydd, sekretess och extern

övervakning av uppgifterna i dessa system. Europolns datoriserade system består av tre huvudsakliga komponenter: ett informations-system, ett analysystem och ett indexsystem.

Enligt Europolkonventionen finansieras Europolkonventionen genom bidrag från medlemsstaterna. Bidragen fastställs utifrån medlemsstaternas bruttonationalprodukt. Budgeten för 2009 var 65,4 miljoner euro. Finland anvisade ett förslagsanslag på 810 000 euro för medlemsavgiften 2009. Styrkonomen övervakar budgetens genomförande. Revisionen görs av den gemensamma kontrollkommittén, som består av tre ledamöter som utses av Europeiska revisionsrätten.

I Europolns lokaler arbetar ca 625 personer, varav ca 120 är sambandsmän placerade vid Europol. De företräder olika brottsbekämpande myndigheter såsom polisen, tullen och gendarmeriet. Europol har ingått samarbetsavtal med flera tredjeländer och internationella organisationer.

Enligt Europolkonventionen är Europol ansvarigt inför Europeiska unionens råd. Rådet vägleder och övervakar Europol. Det utser direktören och de biträdande direktörerna samt godkänner budgeten. Europolns styrelse består av en ordinarie företrädare och en suppleant från varje medlemsstat och styrelsens övergripande uppgift är att övervaka organisationens verksamhet. Europolns gemensamma tillsynsmyndighet, som består av två dataskyddsexperter från varje medlemsstat, har till uppgift att följa behandlingen av personuppgifter som innehas av Europol.

2.2 Bedömning av nuläget

Ändringen av den rättsliga grund som bygger på den folkrättsliga Europolkonventionen har varit en långsam och osäker process på grund av kravet att alla medlemsstater ska godkänna ändringen och att de nationella ratificeringsprocesserna ska ha slutförts. Man kom överens om att inrätta Europol 1992. Det tog dock över sex år innan Europeiska unionens medlemsstater hade ratificerat Europolkonventionen, som trädde i kraft den 1

oktober 1998. Efter det har konventionen ändrats genom tre tilläggsprotokoll åren 2000, 2002 och 2003. Ändringarna trädde i kraft 2007 efter flera år långa ratificeringsprocesser. Det har gått långsamt att göra sådana ändringar eller kompletteringar i konventionen som gäller ändring av Europolns behörighet eller verksamhetens inriktning och förfarandet motsvarar inte de behov som samarbetet inom en snabbt föränderlig internationell brottsbekämpning har. Genom att ersätta konventionen med rådets beslut blir det således lättare att vid behov göra eventuella ändringar. Beslutet är lättare att anpassa efter förändrade förhållanden och nya politiska prioriteringar.

Genom tilläggsprotokollen till Europolkonventionen har Europolns behörighet utvidgats till att omfatta bekämpning av allvarlig organiserad brottslighet, när den berör minst två medlemsstater och det föreligger faktiska omständigheter som visar på förekomsten av en brottslig organisation. Kravet på att faktiska omständigheter ska vara styrkta på förhand är begränsande och har ibland höjt tröskeln för Europolns deltagande onödigt högt.

Rådets rambeslut 2002/465/RIF om gemensamma utredningsgrupper antogs den 13 juni 2002 (EGT L 162, 20.6.2002, s. 1). I Finland sattes rambeslutet i kraft den 1 januari 2003 genom lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002). Enligt bestämmelserna i protokollet av den 28 november 2002 om ändring av Europolkonventionen (EGT C 312, 16.12.2002) får Europol-tjänstemän delta i en stödjande funktion i gemensamma utredningsgrupper i den mån dessa grupper utreder brott för vilka Europol har behörighet. Europol-tjänstemän kan i regel bistå gruppen i alla uppdrag inom ramen för de begränsningar som uppställts i lag i den stat där verksamheten äger rum. De får dock inte delta i vidtagandet av tvångsåtgärder. Genom en ändring av protokollet om privilegier och immunitet för Europol, medlemmarna i organen, dess biträdande direktörer och dess tjänstemän lämnades de tjänsteuppdrag som Europol-tjänstemän utför när de deltar i gemensamma utredningsgrupper utanför den immunitet mot rättsliga förfaranden som avses i protokollet. Denna möjlighet har dock inte utnyttjats i någon större ut-

sträckning, och Europol har inte haft rätt att själv föreslå att gemensamma utredningsgrupper ska inrättas.

Bestämmelserna i Europolkonventionen om databaser och verktyg för informationsbehandling uppfyller inte till alla delar de krav på skyndsamhet och innehåll som ställs inom internationell brottsbekämpning. I synnerhet går det långsamt att öppna analysregister och att med hjälp av dem stödja kriminalunderrättelseprojekt, även om man har försökt påskynda förfarandena genom ändringsprotokollen. På grund av det utdragna förfarandet kan det akuta behovet ha upphört innan man har lyckats fatta beslut.

I konventionen har Europols förvaltning, beslutsfattande och tjänsteföreskrifter ordnats på ett annat sätt än i EU-organen i allmänhet. Europols styrelses roll och uppgifter och i synnerhet beslutspraxis gör Europols förvaltning stel. Europaparlamentets möjligheter att utöva tillsyn är begränsade bl.a. på grund av finansieringsmodellen i Europolkonventionen, där medlemsstaterna finansierade Europol genom bidrag som fastställs i direkt proportion till bruttonationalprodukten.

Europols nationella enhets direkta tillgång till uppgifter och dataregister som innehåller av Europol har till vissa delar varit begränsad. En stat som först har lämnat uppgifter till Europol har kunnat förhindra att några som helst av uppgifterna överlämnas till en annan medlemsstat, även om det objektivt sett kan anses vara viktigt att uppgifterna överlämnas. Förfarandet för att få tillstånd har varit tids- och arbetskrävande och onödigt mycket av i synnerhet Europols resurser för den egentliga operativa verksamheten har gått till förvaltning. Europols nationella enheter har inte heller haft direkt tillgång till Europols indexsystem, där det eventuellt finns en hänvisning om att Europol innehar de begärda uppgifterna.

Överlag har Europols verksamhet och dess stöd till medlemsstaterna utvecklats och blivit bättre och effektivare under hela den tid byrån har varit verksam, men Europols rättsliga grund har visat sig vara oändamålsenlig och föråldrad med beaktande av dagens effektivitetskrav och möjligheterna till ändring.

2.3 Det centrala innehållet i Europolbeslutet

Inledning

Rådets Europolbeslut medför ingen förändring av Europols grundläggande karaktär. Den centralaste och juridiskt viktigaste ändringen i Europolbeslutet är en ändring av den rättsliga grundens juridiska form. Dessutom genomförs ändringar som gäller Europols förvaltning och styrning. Europol inrättas som ett EU-organ och byrån finansieras genom Europeiska unionens budget, varvid medlemsländerna inte längre betalar medlemsavgifter till Europols separata budget. Byråns personal ska omfattas av Europeiska unionens tjänsteföreskrifter och inte av Europols egna tjänsteföreskrifter. I och med ändringen kommer Europaparlamentet att ha en mer framträdande ställning. De viktigaste ändringarna med tanke på verksamheten är en utvidgning av Europols mandat, ändringar av bestämmelserna om behandling av uppgifter och nya bestämmelser om inrättandet av dataregister. Dessutom kommer det att bli lättare för medlemsstaterna att få direkt tillgång till uppgifter i Europols dataregister. Det huvudsakliga innehållet

Kapitel I – Inrättande och arbetsuppgifter

Enligt artikel 1 ersätter beslutet bestämmelserna i Europolkonventionen och Europol som inrättas genom beslutet ska betraktas som den rättsliga efterträdaren till Europol som inrättades genom Europolkonventionen. Enligt artikel 3 ska Europol ha som målsättning att stödja och stärka medlemsstaternas behöriga myndigheters insatser och deras ömsesidiga samarbete vad gäller förebyggandet av och kampen mot organiserad brottslighet, terrorism och andra former av allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater. I enlighet med artikel 4 utvidgas Europols behörighet till att även omfatta sådan allvarlig internationell brottslighet som inte har direkt samband med organiserad brottslighet. Som allvarliga brott betraktas de brott som särskilt nämns i bilagan. Förteckningen över brott motsvarar rambeslutet 2002/584/RIF om en europeisk arresterings-

order och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 13.6.2002, s. 1). Enligt beslutet kan Europol bistå medlemsstaternas behöriga myndigheter när det gäller att bekämpa särskilda former av allvarlig brottslighet, utan begränsningen enligt Europolkonventionen att det måste föreligga faktiska omständigheter som visar på förekomsten av en brottslig organisation.

I artikel 5 räknas Europolns uppgifter upp på ett tydligare och mer ingående sätt än tidigare. Genom beslutet fick Europol rätt att föreslå att en gemensam utredningsgrupp ska inrättas och att ge tekniskt stöd till medlemsstaterna.

I artikel 6 föreskrivs det om Europolns deltagande i gemensamma utredningsgrupper. Europolns personal får delta i en stödjande funktion i gemensamma utredningsgrupper utan att Europolns personal ges verkställande befogenheter. Syftet är att uppmuntra medlemsstaterna att inrätta gemensamma utredningsgrupper och att se till att personal från Europol kan delta i dessa. För att deltagandet ska bli möjligt i alla medlemsstater bör det garanteras att personal från Europol inte åtnjuter immunitet när de deltar i en stödjande funktion i gemensamma utredningsgrupper. Med stöd av artikel 16 i protokollet om immunitet och privilegier för Europeiska gemenskaperna har artikel 12 i protokollet om immunitet och privilegier ändrats den 27 november 2008 genom förordning 371/2009 (EUT L 121, 15.5.2009, s. 1). Enligt förordningen ska Europoltjänstemännen inte åtnjuta sådan immunitet mot rättsliga förfaranden som avses i protokollet om privilegier och immunitet när de deltar i de gemensamma utredningsgruppernas verksamhet. Förordningen började tillämpas den 1 januari 2010.

I artikel 8 i Europolbeslutet föreskrivs det om Europolns nationella enheter. Varje medlemsstat ska inrätta eller utse en nationell enhet med ansvar för att utföra de uppgifter som anges i denna artikel. En tjänsteman ska utses i varje medlemsstat som chef för den nationella enheten. Den nationella enheten är det enda sambandsorganet mellan Europol och de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. Medlemsstaterna får dock tillåta direktkontakt mellan utsedda behöriga myndigheter och Europol på villkor som ska fast-

ställas av medlemsstaten i fråga och med samtycke som den nationella enheten gett på förhand. Den nationella enheten ska samtidigt från Europol erhålla all information som utbyts under direkta kontakter mellan Europol och utsedda behöriga myndigheter.

Enligt beslutet ska förbindelserna mellan den nationella enheten och de behöriga myndigheterna regleras av nationell lagstiftning och särskilt relevanta nationella konstitutionella krav. Finlands konstitution ställer inga särskilda krav. Enligt artikel 8.3 ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de nationella enheterna kan utföra sina uppgifter och, särskilt, att de har tillgång till relevanta nationella uppgifter.

I artikel 8.4 anges de nationella enheternas uppgifter. Enligt artikeln ska de nationella enheterna på eget initiativ förse Europol med den information och de underrättelser som är nödvändiga för att Europol ska kunna utföra sina uppgifter, besvara framställningar från Europol om information, underrättelser och råd, uppdatera information och underrättelser, utvärdera information och underrättelser med iakttagande av nationell lagstiftning för de behöriga myndigheternas räkning och översända detta material till dem, göra framställningar till Europol om råd, information, underrättelser och analyser, överföra information till Europol för lagring i Europolns databaser och säkerställa att allt informationsutbyte mellan Europol och dem själva sker enligt lag. I artikel 8.5 anges undantagen från huvudregeln. Enligt artikeln är en nationell enhet inte skyldig att i ett konkret fall överföra information eller underrättelser om det skulle medföra att viktiga nationella säkerhetsintressen skadas, ett framgångsrikt genomförande av en pågående utredning eller enskilda personers säkerhet äventyras eller uppgifter som sätts i samband med organisationer eller särskild underrättelseverksamhet inom området för statens säkerhet lämnas ut.

Artikel 9 innehåller bestämmelser om sambandsmän. I artikeln anges att varje nationell enhet ska utstationera minst en sambandsman till Europol. Sambandsmännen är underkastade den utstationerande medlemsstatens nationella lagstiftning. Sambandsmännen utgör nationella sambandskontor vid Europol. De ska av sina nationella enheter ges i uppdrag

att företräda enheternas intressen inom Europol i enlighet med den utstationerande medlemsstatens nationella lagstiftning och i enlighet med de bestämmelser som gäller för Europolns förvaltning. Sambandsmännens rättigheter och skyldigheter gentemot Europol ska fastställas av styrelsen.

Kapitel II – Informationsbehandlingssystem

I artiklarna 10–16 i kapitel II föreskrivs det om Europolns informationsbehandlingssystem. Europolns främsta verktyg för informationsbehandling är Europolns informationssystem, analysregister och indexsystem. Syftet med beslutet är att förenkla de bestämmelser som tillämpas på systemen för behandling av uppgifter samt att öka Europolns möjligheter att införa och förvalta andra informationstekniska verktyg.

Enligt artikel 10 ska Europol, i den utsträckning det är nödvändigt för att Europol ska kunna uppnå sina mål, behandla information och underrättelser, även personuppgifter, i enlighet med detta beslut. Europol ska förvalta Europolns informationssystem som avses i artikel 11 och de analysregister som avses i artikel 14. Europol får även upprätta andra system som behandlar personuppgifter i enlighet med artikel 10.2 och 10.3 och upprätthålla dem med stöd av styrelsens beslut. Styrelsens beslut ska föreläggas rådet för godkännande. Eventuella andra system för behandling av personuppgifter som upprättas i enlighet med artikel 10 är nya informationssystem och tillägg till de informationssystem som anges i Europolkonventionen.

Bestämmelser om innehållet i Europolns informationssystem finns i artikel 12. Europolns informationssystem får endast användas för att behandla sådana uppgifter som är nödvändiga för utförandet av Europolns uppgifter. De uppgifter som införs ska gälla personer som, i enlighet med den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning, misstänks för att ha begått eller varit delaktiga i ett brott som omfattas av Europolns behörighet eller som har dömts för ett sådant brott. I informationssystemet kan det också införas uppgifter om personer avseende vilka det i enlighet med den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning finns faktiska indikationer på eller

rimliga skäl att anta att de kommer att begå brott som omfattas av Europolns behörighet. De upplysningar som personuppgifterna får innehålla räknas upp i artikel 12.2 och 12.3.

Med stöd av artikel 13 ges de nationella enheterna och sambandsmännen liksom även bemyndigad personal vid Europol direkt tillgång till alla uppgifter i Europolns informationssystem. Detta innebär en förändring jämfört med Europolkonventionen, där de nationella enheternas tillgång till uppgifter som innehas av Europol har begränsats på olika sätt. Enligt artikel 13.6 får andra behöriga myndigheter som medlemsstaterna har utsett för detta ändamål göra sökningar i Europolns informationsregister så att resultatet av en sådan sökning visar om de begärda uppgifterna finns tillgängliga i Europolns informationsregister. Tillgång till de egentliga uppgifterna fås genom den nationella enheten.

I artikel 14 finns bestämmelser om analysregistren. Registren får upprättas för brottsanalyser som stödjer den brottsbekämpande verksamheten. Om inte annat följer av artikel 8.5 ska de nationella enheterna, på Europolns begäran eller på eget initiativ, till Europol översända den information som Europol kan behöva för det berörda analysregistret. Innehållet i denna begränsningsbestämmelse har utretts ovan i samband med artikel 8. I artikel 14 föreskrivs det också om de uppgifter som ska ingå i analysregistren och om inrättandet av analysgrupper.

I artikel 15 finns bestämmelser om indexfunktionen. Enligt artikeln ska Europol skapa en indexfunktion för de uppgifter som finns lagrade i analysregistren. Indexfunktionen ska vara utformad så att det på grundval av de uppgifter som söks klart framgår för den person som använder den om ett analysregister innehåller uppgifter som är av intresse för utförandet av den personens arbetsuppgifter. Tillgången till indexfunktionen ska bestämmas på ett sådant sätt att det är möjligt att avgöra om en viss uppgift finns lagrad i ett analysregister eller inte, men utan att det är möjligt att konstatera samband eller dra slutsatser om registrets innehåll. Jämfört med Europolkonventionen medför beslutet att den nationella enhetens rätt att få referensuppgifter har utvidgats.

Kapitel III – Gemensamma bestämmelser om informationsbehandling

Bestämmelserna om informationsbehandling har i huvudsak kvarstått oförändrade. Enligt artikel 20 får uppgifter i dataregister inte lagras av Europol längre än vad som är nödvändigt för att Europol ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. Tiden för att undersöka behovet att bevara uppgifter i Europol's register förlängdes från ett år till tre år efter införandet av uppgifterna. Syftet med ändringen var att minska det administrativa arbetet för de analytiker som använder registren.

Bestämmelser om kontroll av hämtning av uppgifter finns i artikel 18. Enligt artikeln ska Europol i samarbete med medlemsstaterna inrätta lämpliga kontrollmekanismer som möjliggör kontroll av lagligheten hos hämtning av uppgifter i något av dess dataregister som används för att behandla personuppgifter och på begäran ge medlemsstaterna tillgång till loggarna. De uppgifter som samlas in på detta sätt får endast användas för sådan kontroll av Europol och de tillsynsmyndigheter som avses i artiklarna 33 och 34, dvs. dataombudsmannen och den gemensamma tillsynsmyndigheten. Uppgifterna ska utplånas efter 18 månader, om inte uppgifterna är nödvändiga för en pågående kontroll. Styrelsen ska anta närmare bestämmelser för sådana kontrollmekanismer efter att ha hört den gemensamma tillsynsmyndigheten. Kontrollmekanismerna för att upptäcka otillbörlig användning av uppgifter effektiviseras genom att förvaringstiden för kontrolluppgifter förlängs från sex månader till aderton månader. Med stöd av artikel 21 i beslutet utvidgas Europol's rätt till tillgång till uppgifter från andra nationella eller internationella informationssystem, om nationella och internationella bestämmelser tillåter detta.

Kapitel IV – Förbindelser med partner

Enligt artikel 22 får Europol, i den utsträckning det är lämpligt för att utföra sina uppgifter, upprätta och upprätthålla samarbetsförbindelser med institutioner, organ, kontor och byråer som inrättats genom eller

på grundval av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskaperna. Med rådets medgivande får Europol fortsättningsvis ingå operativa överenskommelser som möjliggör utbyte av strategisk information och personuppgifter även med tredje parter, dvs. tredje stater och organisationer. I enlighet med artikel 25 får Europol dessutom behandla uppgifter, även personuppgifter, från privata parter och privatpersoner, om det är nödvändigt för det lagenliga utförandet av dess uppgifter. Det förutsätts dock att uppgifterna har överförts via den berörda medlemsstatens nationella enhet eller via den kontaktpunkt som anges i ett samarbetsavtal som ingåtts med en tredje part och i enlighet med nationell lagstiftning. Europol får inte direkt kontakta privatpersoner för att få information.

Kapitel V – Dataskydd och datasäkerhet

Europolbeslutet påverkar inte de bestämmelser som tidigare utfärdats i syfte att trygga dataskyddsnivån. I ingressen till beslutet anges att rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (EUT L 350, 30.12.2008, s. 60) samt särskilda bestämmelser i Europolbeslutet kommer att tillämpas i Europol's verksamhet, till den del det är fråga om medlemsstaternas överföring av personuppgifter till Europol. Enligt artikel 27 ska Europol dessutom beakta principerna i Europarådets konvention om skydd av individer med avseende på automatisk behandling av personuppgifter av den 28 januari 1981 (FördrS 36/1992) och Europarådets ministerkommittés rekommendation R(87) 15 av den 17 september 1987, utan att detta dock påverkar tillämpningen av särskilda bestämmelser i detta beslut. Europol ska iakttä dessa principer vid behandling av personuppgifter som bland annat avser automatiserade och icke-automatiserade uppgifter som Europol innehar i form av register, särskilt alla strukturerade samlingar av personuppgifter som är tillgängliga enligt bestämda kriterier.

Enligt artikel 28 ska styrelsen på förslag från direktören utse ett uppgiftsskyddsombud som ska vara anställd vid Europol. Uppgiftsskyddsombudet ska särskilt säkerställa att behandlingen av personuppgifter är lagenlig, vilket även gäller behandling av Europols personals personuppgifter.

I artikel 30 föreskrivs om individens rätt att få information om att personuppgifter som gäller honom eller henne behandlas vid Europol samt om rätten att få tillgång till dessa uppgifter eller få dem kontrollerade. I artikel 31 föreskrivs om den registrerades rätt till rättelse och radering av felaktiga uppgifter och artikel 32 innehåller bestämmelser om överklaganden till den gemensamma tillsynsmyndigheten.

Enligt artikel 33 i Europolbeslutet ska varje medlemsstat utse en nationell tillsynsmyndighet som ska ha till uppgift att oberoende och i enlighet med nationell lagstiftning kontrollera att den berörda medlemsstatens registreringar, sökningar och överföringar till Europol av personuppgifter är lagenliga och att försäkra sig om att sådana registreringar, sökningar eller överföringar inte kränker den registrerades rättigheter. För att kunna fullgöra sin skyldighet ska tillsynsmyndigheten ha obegränsad tillgång till alla uppgifter och till den nationella enhetens och sambandsmannens lokaler.

Den gemensamma tillsynsmyndighet som avses i artikel 34 upprättas för att i enlighet med Europolbeslutet granska Europols verksamhet för att säkerställa att lagringen, behandlingen och användningen av de uppgifter som Europol innehar inte kränker individens rättigheter. Den gemensamma tillsynsmyndigheten ska dessutom övervaka lagenligheten av överföringen av uppgifter från Europol. Den gemensamma tillsynsmyndigheten ska bestå av högst två medlemmar eller företrädare, eventuellt biträdda av suppleanter, för var och en av de oberoende nationella tillsynsmyndigheterna, med erforderliga kvalifikationer och utses för fem år av varje medlemsstat. För upprättandet behöver inga nationella åtgärder vidtas, men den nationella tillsynsmyndigheten ska ha utsetts så att den kan delta i upprättandet av den gemensamma tillsynsmyndigheten.

Kapitel VI – Organisation

Syftet med detta avsnitt i beslutet är att förbättra förvaltningen av Europol genom förenklade förfaranden. Enligt artikel 36 utgörs Europols organ av styrelsen och direktören.

Bestämmelser om styrelsens sammansättning, uppgifter och befogenheter finns i artikel 37. Styrelsens uppgifter anges i mer allmänna ordalag än tidigare, antalet styrelsesammanträden minskas och en allmän regel införs om att styrelsen ska fatta beslut med två tredjedels majoritet av ledamöterna, om inte annat föreskrivs. Inom fyra år efter den dag då detta beslut har börjat tillämpas och vart fjärde år därefter, ska styrelsen beställa en oberoende extern utvärdering av genomförandet av detta beslut och den verksamhet som bedrivits av Europol.

I artikel 38 föreskrivs det om valet av direktör för Europol och om direktörens uppgifter och befogenheter. Direktören ska med kvalificerad majoritet utses av rådet från en förteckning som lagts fram av styrelsen, för en period av fyra år. Tre biträdande direktörer ska utses enligt samma förfarande.

Artikel 39 innehåller bestämmelser om tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren för anställda vid Europol. Europols personal kommer i fortsättningen att omfattas av EU:s generella tjänsteföreskrifter.

Kapitel VII - Sekretess

I artikel 40 i Europolbeslutet föreskrivs att Europol och medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa ett tillräckligt skydd av uppgifter som omfattas av sekretess. Enligt artikel 41 ska ledamöterna i styrelsen, direktörerna och Europols anställda ha diskretions- och tystnadsplikt.

Kapitel VIII Budgetbestämmelser

Bestämmelser som anknyter till Europols budget finns i artiklarna 42-44. En av de betydande reformer som genomförs genom beslutet är att Europols verksamhet finansieras genom Europeiska unionens allmänna budget. Övergången till gemenskapsfinansiering stärker Europaparlamentets roll i kontrollen

av Europol, genom att Europaparlamentet deltar i antagandet av budgeten. Även kommissionen får en starkare roll i fråga om Europols budget. Europol ska omfattas av samma budgetbestämmelser och budgetförfaranden som EU:s övriga organ, kontor och byråer.

Kapitel IX – Övriga bestämmelser

I artiklarna 45-54 föreskrivs det om rätten till tillgång till Europols handlingar, behandlingen av sekretessbelagda EU-uppgifter, vilka språk som ska användas inom Europol, information till Europaparlamentet, bedrägeribekämpning, överenskommelse om säte, privilegier och immunitet för direktörer och personal samt om medlemsstaternas och Europols skadeståndsansvar och annat ansvar.

Kapitel X – Övergångsbestämmelser

Artiklarna 55-60 i Europolbeslutet innehåller övergångsbestämmelser. Syftet med bestämmelserna är att säkerställa att en ändring av den rättsliga grunden inte försvårar Europols operativa verksamhet. Beslutet påverkar inte den rättsliga verkan av avtal som ingåtts av Europol före den dag då beslutet börjar tillämpas.

De anställningsavtal som har ingåtts av Europol före ikraftträdandet av beslutet ska fortsätta att gälla tills avtalsperioden går ut. De anställda vid Europol ska erbjudas möjligheten att omfattas av EU:s tjänsteföreskrifter genom att ett nytt anställningsavtal ingås efter det att ett internt urvalsförfarande har genomförts. I annat fall ska de omfattas av tjänsteföreskrifterna för anställda vid Europol tills avtalsperioden går ut, utom i fråga om den procentsats för den årliga anpassningen av lönerna, som bestäms enligt tjänsteföreskrifterna för anställda vid EU.

Kapitel XI – Slutbestämmelser

Enligt artikel 61 ska medlemsstaterna se till att deras nationella lagstiftning överensstämmer med beslutet senast från och med den dag då beslutet börjar tillämpas. Beslutet ersätter Europolkonventionen och protokollet om privilegier och immunitet för Europol, medlemmar i organen, dess biträdande direk-

törer och dess tjänstemän från och med den dag då beslutet börjar tillämpas. Såvida inte annat föreskrivs i beslutet, ska alla genomförandebestämmelser för Europolkonventionen upphöra att gälla den dag då beslutet börjar tillämpas. Beslutet har tillämpats från och med den 1 januari 2010.

Bilagan till Europolbeslutet innehåller en förteckning över de olika former av allvarlig brottslighet som Europol har behörighet att behandla.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att genomföra rådets beslut om inrättande av Europol och ändra den nationella lagstiftningen på det sätt som förutsätts i beslutet. Regleringen ska genomföras genom en lag om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol. I lagen föreslås bestämmelser om Europols nationella enhet och om den nationella tillsynsmyndigheten. Det föreslås att den nya lagen ska innehålla bestämmelser om svar på framställningar från Europol om att inleda en brottsutredning, bestämmelser om direkta kontakter mellan de behöriga myndigheterna och Europol, bestämmelser om utlämnande av uppgifter till Europol, bestämmelser om Europols tillgång till uppgifter i andra informationssystem, bestämmelser om registrering av uppgiftsöverföring, bestämmelser om rätten att få uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem och om utplåning av uppgifter i systemet samt bestämmelser om utövande av rätten till insyn. Det föreslås också att tullagen och lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet ändras på det sätt som Europolbeslutet förutsätter.

Syftet med propositionen är dessutom att upphäva lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå samt i det protokoll om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet som ansluter sig till den (692/1998) och lagen om sättande i krav av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om ändring av artikel 2 och bilagan till konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå samt i

protokollet om ändring av konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå och protokollet om privilegier och immunitet för Europol, medlemmarna i organen, dess biträdande direktörer och dess tjänstemän (835/2004) samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om ändring av konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå (1160/2004). Konventionen och de tre kompletterande protokollen kommer inte längre att ha rättsverkningar i Finland från och med den 1 januari 2010, eftersom de har ersatts av rådets Europolbeslut.

4 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga betydande ekonomiska konsekvenser. Genom beslutet har finansieringen av Europol överförs från nationell finansiering till Europeiska unionens budget. Inom finansieringsramen för åren 2007–2013 har sammanlagt 334 miljoner euro reserverats för Europol för åren 2010–2013. Övergången till gemenskapsfinansiering har inga betydande ekonomiska konsekvenser för medlemsstaterna, eftersom deras bidrag fastställs i gemenskapens budget på samma grunder som i Europolkonventionen. Ändringen i finansieringen har beaktats i den nationella ram- och budgetberedningen.

Propositionen har inga betydande konsekvenser för myndigheternas verksamhet. Centralkriminalpolisen kommer även i fortsättningen att vara Europols nationella enhet, men den nationella enhetens ansvar för att uppgifterna är korrekta och uppdaterade betonas och enhetens skyldighet att förmedla underrättelser och annan information till Europol är mer övergripande än i Europolkonventionen. Dataombudsmannen har varit den

nationella tillsynsmyndigheten enligt Europolkonventionen. Dataombudsmannen är den nationella tillsynsmyndigheten också enligt Europolbeslutet.

5 Samband med andra propositioner

Även regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och av vissa lagar som har samband med den överlämnas till riksdagen våren 2010. De två propositionerna är beroende av och kompletterar varandra. Avsikten är att de också ska träda i kraft samtidigt.

6 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet och Polisstyrelsen. Utlåtande om utkastet till proposition har begärts av justitieministeriet, utrikesministeriet, dataombudsmannens byrå, centralkriminalpolisen, gränsbevakningsväsendet, tullstyrelsen och inrikesministeriets enhet för internationella frågor.

Efter remissbehandlingen fortsatte beredningen så att bestämmelser om behandling av uppgifter togs in i utkastet till proposition. Utlåtande om det nya propositionsutkastet begärdes av inrikesministeriets enhet för internationella frågor, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, justitieministeriet, finansministeriet, försvarsministeriet, dataombudsmannen och centralkriminalpolisen. De synpunkter som framfördes i utlåtandena har beaktats i den fortsatta beredningen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol**

1 §. Lagens syfte. I paragrafen föreskrivs att de bestämmelser som förutsätts i rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol) genomförs genom lagen.

2 §. Definitioner. I paragrafen definieras Europol, behöriga Europolmyndigheter och Europolns informationsbehandlingssystem.

I 1 punkten föreslås för tydlighetens skull ett omnämnande av att Europeiska polisbyrån, som inrättats genom Europolbeslutet, kallas Europol i denna lag. Definitionen av Europeiska polisbyrån ändras från definitionen enligt 29 § 2 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) på så sätt att i stället för att hänvisa till Europolkonventionen hänvisas det till Europolbeslutet och namnet Europol används i stället för Europeiska polisbyrån.

I 2 punkten definieras behöriga Europolmyndigheter. Enligt 29 § 3 punkten i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) avses med behöriga Europolmyndigheter polisen, undersökningsavdelningen vid försvarsmaktens huvudstab, gränsbevakningsväsendet och tullverket. Undersökningsavdelningen vid försvarsmaktens huvudstab utreder dock inte sådan brottslighet som avses i Europolbeslutet och således måste de behöriga Europolmyndigheterna definieras på nytt. De är polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet.

I paragrafen föreslås en definition av Europolns informationsbehandlingssystem. Enligt bestämmelsen avses med Europolns informationsbehandlingssystem de informationssystem som avses i artiklarna 10 och 11 och de analysregister som avses i artikel 14 i Europolbeslutet. I 29 § 4 punkten i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) definieras endast Europolns informationssystem enligt artikel 7 i Europolkonventionen. I de andra paragraferna i den gällande lagen hänvisas det i

fråga om uppgifter som behandlas av Europol likaså enbart till nämnda informationssystem. Definitionen behöver preciseras, eftersom bestämmelserna inte beskriver den faktiska situationen tillräckligt väl. Enligt Europolbeslutet kan Europol också behandla uppgifter i de analysregister som avses i artikel 14 i beslutet, och uppgifter får lämnas ut från Finland för att införas även i dessa databaser. I den föreslagna definitionen hänvisas dessutom till artikel 10 i Europolbeslutet, enligt vilken Europol i fortsättningen också får upprätta andra system som behandlar personuppgifter.

3 §. Nationell enhet. Enligt artikel 8 i Europolbeslutet ska varje medlemsstat inrätta eller utse en nationell enhet med ansvar för att utföra de uppgifter som anges i denna artikel.

I paragrafen föreslås att centralkriminalpolisen ska vara Europolns nationella enhet och ansvara för att de skyldigheter som den nationella enheten har enligt Europolbeslutet uppfylls. Bestämmelsen motsvarar i sak den gällande regleringen på förordningsnivå. Centralkriminalpolisen är för närvarande Europolns nationella enhet enligt förordningen om ikraftträdande av konventionen om inrättandet av en europeisk polisbyrå (FördrS 79/1998). I paragrafen utses en myndighet som ska ansvara för uppgiften och som dock inte genom bestämmelsen ges behörighet. Därför kan frågan regleras genom förordning av statsrådet. I samband med bestämmelsen föreskrivs dock samtidigt om uppfyllandet av vissa skyldigheter enligt Europolbeslutet, vilket förutsätter reglering i lag. Mot bakgrund av detta är det ändamålsenligast och tydligast att utfärda bestämmelser om saken genom en norm på lagnivå.

I 2 mom. föreskrivs om uppfyllandet av vissa skyldigheter enligt artikel 7 i Europolbeslutet. Svar på de framställningar från Europol om att inleda, genomföra eller samordna utredningar som avses i artikeln ska lämnas via Europolns nationella enhet med iakttagande av vad som föreskrivs i förundersökningslagen och annanstans i lag. Bestämmelsen förutsätter att beslut som gäller förunder-

sökning fattas och att de behöriga Europolmyndigheternas nationella verksamhet samordnas. Det faller sig naturligt att Europolns nationella enhet ansvarar för denna skyldighet. Enheten ska se till att man med anledning av de framställningar som avses i artikeln fattar de nationella beslut och vidtar de undersökningsåtgärder som behövs samt att man med beaktande av den nationella lagstiftningen överlämnar uppgifter om beslutet till Europol.

4 §. Nationell tillsynsmyndighet. Enligt artikel 33 i Europolbeslutet ska varje medlemsstat utse en nationell tillsynsmyndighet som ska ha till uppgift att oberoende och i enlighet med nationell lagstiftning kontrollera att den berörda medlemsstatens registreringar, sökningar och överföringar till Europol av personuppgifter är lagenliga och att försäkra sig om att sådana registreringar, sökningar eller överföringar inte kränker den registrerades rättigheter. I den föreslagna paragrafen föreskrivs att det i Finland är dataombudsmannen som är en sådan nationell tillsynsmyndighet som avses i artikel 33 i Europolbeslutet. Dataombudsmannens uppgift är även i övrigt att övervaka lagligheten i informationsbehandlingen samt datasekretessen och iakttagandet av den i polisens verksamhet. Bestämmelsen motsvarar i sak den gällande regleringen på förordningsnivå. Det är fråga om att utse en myndighet som ska ansvara för uppgiften, vilket kan regleras genom förordning av statsrådet. Det föreslås för tydlighetens skull att den nationella tillsynsmyndigheten ska utses genom lag, eftersom även de övriga bestämmelserna om genomförandet av Europolbeslutet utfärdas genom en norm på lagnivå.

5 §. Direkta kontakter mellan behöriga myndigheter och Europol. I paragrafen föreslås bestämmelser om den direktkontakt mellan behöriga myndigheter och Europol som avses i artikel 8.2 i Europolbeslutet. Enligt artikeln får medlemsstaterna tillåta direktkontakt mellan utsedda behöriga myndigheter och Europol på villkor som ska fastställas av medlemsstaten i fråga, däribland att kontakt först tas med den nationella enheten. Det föreslås att detta regleras direkt i lagen, där det föreskrivs att direkta kontakter mellan behöriga myndigheter och Europol tillåts.

Bestämmelsen omfattar den rätt att göra sökningar i Europolns informationssystem som avses i artikel 13.6 i Europolbeslutet. Enligt artikeln får resultatet av en sådan sökning endast visa om de begärda uppgifterna finns tillgängliga i Europolns informationsregister. Ytterligare information ska erhållas genom den nationella enheten. Med hjälp av bestämmelsen kan Europolns informationssystem utnyttjas i större utsträckning på nationell nivå och svaret på en förfrågan visar om den information som efterfrågats finns i Europolns informationssystem. Om svaret på förfrågan är jakande fås de egentliga uppgifterna genom den nationella enheten. Förfarandet bidrar till att den nationella samordningen bevaras. I paragrafen föreslås dessutom en bestämmelse om förfarandet för att besluta om villkoren för att upprätthålla kontakt. Enligt bestämmelsen bestäms villkoren av Polisstyrelsen på framställning av Europolns nationella enhet.

6 §. Utlämnande av uppgifter till Europol. Enligt den föreslagna paragrafen får alla behöriga Europolmyndigheter lämna ut uppgifter ur sina personregister till Europol och Europolns nationella enheter samt för registrering i Europolns informationsbehandlingssystem. Enligt 38 § 1 mom. i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) får uppgifter lämnas ut till Europeiska polisbyråns informationssystem genom förmedling av central-kriminalpolisen. Genom bestämmelsen blir det möjligt att lämna ut uppgifter till alla Europolns informationsbehandlingssystem som anges i 2 § 3 punkten i den föreslagna lagen. Samtidigt ändras hänvisningen till central-kriminalpolisen till en hänvisning till Europolns nationella enhet. För tydlighetens skull föreskrivs det i 1 mom. att uppgifterna får lämnas ut oberoende av sekretessbestämmelserna. Uppgifterna ska lämnas genom Europolns nationella enhet eller direkt i ett förfarande enligt förundersökningslagen och annan lagstiftning med iakttagande av de villkor för att upprätthålla kontakt som Polisstyrelsen bestämmer enligt den föreslagna 5 § i denna lag. Det föreslås att termen maskinläsbar i 38 § i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) ersätts med termen datamängd.

Med datamängd avses på ett sätt som motsvarar de gällande bestämmelserna en helhet som hänger samman med en viss sökning och som byggs upp av ett flertal enskilda uppgifter. En datamängd är t.ex. en helhet av data som valts ut i informationssystemet med hjälp av ett program och för vilken sökning en har skett automatiskt enligt på förhand angivna sökvillkor.

I 2 mom. föreskrivs om Europols tillgång till sådana nationella informationssystem enligt artikel 21 i Europolbeslutet som innehåller personuppgifter. I artikeln föreskrivs att om Europol enligt unionens rättsliga instrument eller internationella eller nationella rättsliga instrument har rätt till datoriserad tillgång till uppgifter från andra nationella eller internationella informationssystem, får Europol på detta sätt inhämta personuppgifter, om det är nödvändigt för att Europol ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. De tillämpliga bestämmelserna i sådana Europeiska unionens rättsliga instrument eller internationella eller nationella rättsliga instrument ska reglera Europols tillgång till och användning av dessa uppgifter, om de föreskriver striktare regler för tillgång och användning än detta beslut. I momentet ges Europol inte tillgång till de informationssystem som avses i artikeln, utan tillgången ska regleras i den lagstiftning som gäller respektive informationssystem. I 2 mom. föreslås en förfarandebestämmelse, enligt vilken den registeransvarige beslutar på framställning av Europols nationella enhet om Europols direkta tillgång till nationella informationssystem. Flera olika myndigheter inom olika förvaltningsområden kan vara den registeransvarige för de informationssystem som avses i artikeln. Mot bakgrund av detta är det skäl att utfärda en bestämmelse om beslutsförfarandet, där det föreskrivs om förfarandet för att besluta om saken. Den registeransvarige fattar beslut med stöd av tillämplig nationell eller internationell lagstiftning. Europols nationella enhet gör en framställning i saken. På så sätt säkerställer man att behovsprövningen tryggas och framställningar om att skapa olika informationstekniska lösningar kan bedömas med beaktande av kostnader och nytta.

I 3 mom. föreslås för tydlighetens skull en hänvisningsbestämmelse till lagar som gäller

behöriga myndigheters behandling av personuppgifter och till annan lagstiftning. Syftet med bestämmelsen är att framhäva att all behandling av personuppgifter omfattas av de lagar som gäller behandling av personuppgifter och annan lagstiftning.

7 §. Rätt att få uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem. Paragrafen motsvarar i huvuddrag innehållet i 33 § i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. De behöriga myndigheter som räknas upp i den gällande 33 § ersätts med en hänvisning till de behöriga Europolmyndigheter som anges i 2 §, hänvisningen till Europeiska polisbyråns informationssystem ersätts i enlighet med det som anges i samband med motiveringen till 2 § med en hänvisning till samtliga informationsbehandlingssystem och hänvisningen till centralkriminalpolisen ersätts med en hänvisning till Europols nationella enhet, som definieras i samband med motiveringen till 3 §. Dessutom ersätts hänvisningarna till konventionen med hänvisningar till Europolbeslutet. Enligt bestämmelsen ska uppgifter hämtas via Europols nationella enhet. Detta gäller dock inte de uppgifter med hänvisningar som avses i artikel 13.6 i Europolbeslutet.

8 §. Utplåning av uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem. Paragrafen motsvarar delvis innehållet i 41 § i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. I den första meningen i 41 § 1 mom. i den nämnda lagen hänvisas det till ett sådant nationellt Europolinformationssystem enligt 30 § som inte finns. Den nya bestämmelsen förtydligar bestämmelserna om utplåning. I 1 mom. hänvisas i fråga om utplåning av uppgifter i Europols informationsbehandlingssystem till artiklarna 12, 13, 20 och 31 i Europolbeslutet. I 2 mom. föreslås noggrannare bestämmelser än i den gällande 41 § om hur man ska gå till väga om uppgifter som lämnats ut till Europol utplånas ur de behöriga Europolmyndigheternas informationssystem. Enligt bestämmelsen ska Europols nationella enhet utan dröjsmål underrättas om utplåning av uppgifter. Europols nationella enhet ska utan dröjsmål utplåna uppgifterna i det informationssystem som avses i artikel 11 i Europol-

beslutet eller, om uppgifterna har registrerats i Europol's andra informationsbehandlingssystem, utan dröjsmål underrätta Europol om att uppgifterna utplånats. Den föreslagna bestämmelsen baserar sig på bestämmelserna i Europolbeslutet, enligt vilka medlemsstaterna ansvarar för att uppgifterna utplånas ur de informationssystem som avses i artikel 11 i beslutet och Europol för utplåningen av uppgifter ur andra databaser.

9 §. Registrering av uppgiftsöverföring. Det föreslås att paragrafen ska innehålla bestämmelser om registrering av utlämnande av personuppgifter. Enligt bestämmelsen ska Europol's nationella enhet registrera överföringar av personuppgifter som enheten gjort samt grunderna för överföringarna för att man ska kunna kontrollera om överföringen av uppgifterna är lagenlig, utföra egenkontroll samt garantera tillräcklig integritet och säkerhet för uppgifterna. Uppgiftsöverföringen behöver inte registreras särskilt till den del uppgifter om den kan fås från något annat system eller register. I praktiken gäller registreringsskyldigheten allt sådant utbyte av personuppgifter som inte registreras med stöd av någon annan bestämmelse eller något annat internationellt avtal, eller som inte automatiskt registreras i några nationella eller internationella informationssystem eller databasers loggfil. En sådan loggfil finns t.ex. för Europeiska polisbyråns informationssystem. Det föreslås att skyldigheten att registrera uppgiftsöverföringar utvidgas till att gälla alla behöriga Europolmyndigheter i de fall uppgifterna lämnas ut direkt till Europol.

I bestämmelsen anges inte hur uppgiftsöverföringar ska registreras. I praktiken kan de uppgifter som avses i bestämmelsen finnas i t.ex. flera elektroniska databaser. Det väsentliga är att det i samband med förmans-tillsynen och laglighetsövervakningen inom myndigheternas verksamhet samt i dataombudsmannens granskningsverksamhet vid behov ska vara möjligt att kontrollera lagligheten i uppgiftsöverföringen och få en redogörelse för vad som ligger till grund för utlämnandet av uppgifter. Den föreslagna paragrafen innehåller inga bestämmelser om utplåning av anteckningar om uppgiftsöverföring, utan i fråga om dem tillämpas de förvaringstider som föreskrivs annanstans i lag,

inbegripet bestämmelserna om arkivuppgifter.

Enligt artikel 10.1 i rambeslutet om dataskydd ska varje överföring av personuppgifter registreras eller dokumenteras för att man ska kunna kontrollera om behandlingen av uppgifterna är lagenlig, utföra egenkontroll samt garantera integritet och säkerhet för uppgifterna. Därför föreslås att det i 9 § i den föreslagna lagen tas in en bestämmelse, som uppfyller rambeslutets krav på registrering av överföring av personuppgifter när Finland lämnar ut personuppgifter till Europol. Genom bestämmelsen säkerställs att utlämnandet av personuppgifter kan övervakas och kontrolleras.

10 §. Utövande av rätten till insyn i uppgifter som behandlas av Europol. Paragrafen motsvarar i huvuddrag innehållet i 46 § i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. I den föreslagna paragrafen hänvisas det till alla Europol's informationsbehandlingssystem enligt Europolbeslutet i stället för till det informationssystem som avses i Europolkonventionen. Paragrafens struktur och ordalydelse förenklas jämfört med den gällande lagen. Dessutom beaktas de nya ordalydelserna i Europolbeslutet.

I 1 mom. konstateras att var och en har rätt att med rimliga tidsintervall få information om huruvida personuppgifter som gäller honom eller henne behandlas vid Europol, samt få dessa uppgifter i en form som är begriplig eller få sådana uppgifter kontrollerade, under alla omständigheter på de villkor som anges i artikel 30 i Europolbeslutet.

Enligt artikel 30 i Europolbeslutet ska Europol samråda med de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna innan beslut fattas om svar på en begäran. Ett beslut om tillgång till uppgifter ska vara avhängigt av om det finns ett nära samarbete mellan Europol och de medlemsstater som direkt berörs om dessa uppgifter lämnas ut. I det fall en medlemsstat motsätter sig Europol's förslag till svar ska den meddela Europol grunderna för detta.

Tillgång till information som svar på en begäran ska vägras när avslaget är nödvändigt för att Europol ska kunna utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt, skydda säkerhet

och allmän ordning i medlemsstaterna eller för att förhindra brott, garantera att någon nationell utredning inte kommer att äventyras eller skydda tredje parter rättigheter och friheter. Om tillgång till information vägras på ovan angivna grunder ska Europol underrätta personen i fråga om att kontroller har utförts, utan att avslöja om personuppgifter om honom eller henne har behandlats vid Europol eller inte.

En begäran ska i enlighet med 46 § i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet framställas till polisinspektionen, som utan dröjsmål ska föra ärendet till Europeiska polisbyrån för behandling. I bestämmelsen preciseras att begäran ska lämnas in via Europols nationella enhet, vilket stämmer överens med gällande praxis. Polisinspektionen ska underrätta den som framställt begäran att Europol kommer att svara honom eller henne via Europols nationella enhet.

Bestämmelserna i 2 mom. motsvarar 46 § 3 mom. i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och bestämmelserna i 3 mom. motsvarar 46 § 4 mom. i den nämnda lagen.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om den registrerades rätt till rättelse och utplåning av uppgifter i Europols informationssystem samt om hur Europols svar på en begäran om kontroll, rättelse eller utplåning överklagas. I momentet hänvisas till artiklarna 31 och 32 i Europolbeslutet.

I 5 mom. sammanförs bestämmelserna i 46 § 2 och 5 mom. i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. I bestämmelsen preciseras i enlighet med Europolbeslutet att det i Europols nationella enhets lokaler är möjligt att få tillgång till Europeiska polisbyråns informationssystem. I momentet konstateras dessutom att dataombudsmannen har rätt att för att sköta sina uppgifter få tillgång till uppgifter som Europols nationella enhet lämnat ut i enlighet med 6 § och till uppgifter om uppgiftsöverföring som enheten registrerat i enlighet med 9 §.

Enligt artikel 10.2 i rambeslutet om dataskydd ska registrering och dokumentation av överföringar av personuppgifter på begäran översändas till den för skydd av uppgifter

behöriga tillsynsmyndigheten. Den behöriga tillsynsmyndigheten får använda dessa uppgifter endast för att kontrollera skyddet av personuppgifter, för att se till att behandlingen fungerar tillfredsställande och för att sörja för uppgifternas integritet och säker uppgiftsbehandling. Målet och syftet med bestämmelsen uppnås genom att dataombudsmannen ges rätt att få tillgång till uppgifter som Europols nationella enhet lämnat ut i enlighet med 6 § och till uppgifter om uppgiftsöverföring som enheten registrerat i enlighet med 9 §.

11 §. Europolpersonalens deltagande i gemensamma utredningsgrupper. I paragrafen hänvisas till artiklarna 6 och 54 i Europolbeslutet och till lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002). Enligt 2 § i den sistnämnda lagen består en utredningsgrupp av behöriga myndigheter i de stater som inrättat gruppen. Till den kan även andra personer höras i enlighet med vad som särskilt bestäms i överenskommelsen om inrättandet av utredningsgruppen. Europolpersonalen representerar inte de olika staternas behöriga myndigheter. Därför behövs för tydlighetens skull bestämmelser om Europolpersonalens rätt enligt Europolbeslutet att delta i gemensamma utredningsgruppers verksamhet. Enligt artikel 6 i Europolbeslutet får Europols personal delta i en stödjande funktion i gemensamma utredningsgrupper inom de gränser som fastställs i lagstiftningen i medlemsstaterna samt delta i all verksamhet och utbyta information med alla medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen. De får dock inte delta i vidtagandet av tvångsåtgärder.

I enlighet med motiveringen till regeringens proposition med förslag till lag om gemensamma utredningsgrupper (RP 186/2002 rd) har personer som hör till utredningsgruppen rätt att vara närvarande när åtgärder i anslutning till utredningen vidtas. Med förundersökningsmyndighetens tillstånd har de rätt att vid förundersökningar delta i behandlingen av ärendet och ställa frågor till dem som blir förhörda. På en person som hör till en utredningsgrupp kan bestämmelserna om sakkunniga och andra personer i 4 kap. 8 § och 5 kap. 4 § 1 mom. i tvångsmedelslagen tillämpas. En person som hör till en utrednings-

grupp kan således bistå vid husrannsakan, då detta anses nödvändigt. Han kan också undersöka enskilda handlingar i enlighet med undersökningsledarens anvisningar. De rättigheter som avses ovan har samband med närvarorätten, och för att vidta åtgärderna behövs inte någon särskild anhållan om tillstånd av den stat som har avdelat medlemmen till utredningsgruppen. Det ansågs vara oklart i vilken utsträckning bestämmelsen om rätten att ställa frågor i 10 § i lagen om rättshjälp i straffrättsliga ärenden möjliggör förhör. Således föreskrivs i lagen om gemensamma utredningsgrupper att undersökningsledaren kan ge en främmande stats tjänsteman som hör till utredningsgruppen rätt att hålla förhör. Förhöret ska alltid hållas under undersökningsledarens ledning och tillsyn.

I enlighet med motiveringen till lagen om gemensamma utredningsgrupper fastställs huruvida företrädare för Europol får delta i en utredningsgrupp på basis av om det i instrumenten för Europol har getts en dylik befogenhet till deras tjänstemän. Enligt den gällande lagen har alla personer som hör till utredningsgruppen samma befogenheter, men förhör kan endast hållas av en tjänsteman från den främmande stat som inrättat utredningsgruppen. Europolbeslutet ger inte Europols tjänstemän rätt att hålla förhör och således har de inte befogenhet att hålla förhör i medlemsstaterna.

Den gällande lagen om gemensamma utredningsgrupper möjliggör Europolpersonalens deltagande i gemensamma utredningsgrupper från det att Europolbeslutet börjar tillämpas. Personalen har mer begränsade befogenheter än andra medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen. Europols personal får inte hålla förhör i samband med förundersökningen av ett brott. Med stöd av 10 § i lagen om rättshjälp i straffrättsliga ärenden får dock en angiven person närvara vid ett förhör och ställa frågor till den som blir förhörd under undersökningsledarens ledning och tillsyn. I enlighet med 5 kap. 4 § 1 mom. i tvångsmedelslagen får en person som hör till utredningsgruppen bistå vid husrannsakan om förrättningsmannen anser att det behövs och med stöd av 4 kap 8 § i samma lag undersöka slutna enskilda handlingar i enlighet med undersökningsledarens anvis-

ningar. En person som hör till Europols personal kan ges samma rätt, eftersom det inte är fråga om sådan användning av tvångsmedel som avses i Europolbeslutet.

Europolpersonalen har således mer begränsade möjligheter att delta i den gemensamma utredningsgruppens verksamhet än en främmande stats behöriga myndighet. I artikel 54 i Europolbeslutet föreskrivs om skadeståndsansvar med avseende på Europols deltagande i gemensamma utredningsgrupper. Därför föreslås det att den nya lagen ska innehålla en bestämmelse där det hänvisas direkt till bestämmelsen om behörighet i artikel 6 och till bestämmelsen om skadestånd i artikel 54 i Europolbeslutet. Till övriga delar tillämpas den gällande lagen om gemensamma utredningsgrupper. Till den del det är fråga om sekretess, tystnadsplikt eller återsändande eller förstörande av överlätet material tillämpas i enlighet med 8 § 1 mom. i lagen om gemensamma utredningsgrupper 27 § i lagen om rättshjälp i straffrättsliga ärenden.

12 §. Ikraftträdandebestämmelse. Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt, dock samtidigt som de ändringar som görs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och vissa lagar som har samband med den.

I ikraftträdandebestämmelsen föreslås att de lagar som gäller godkännande av Europolkonventionen och tilläggsprotokollen till den upphävs. Europolbeslutet ersatte Europolkonventionen från och med den 1 januari 2010 och konventionen har inte sedan dess haft rättsverkningar i Finland.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2 Tullagen

Hemlighållande och utlämnande av uppgifter

Det föreslås att 26 § 2 mom. i tullagen ändras så att det hänvisas till Europolbeslutet i stället för till Europolkonventionen.

1.3 Lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

39 §. Utlämnande av uppgifter till Europeiska polisbyrån och andra utländska myndigheter Det föreslås att 39 § 1 mom. 3 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet ändras så att det hänvisas till Europolbeslutet i stället för till Europolkonventionen.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa, dock samtidigt som de ändringar som görs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och vissa lagar som har samband med den.

3 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

Europolkonventionen grundar sig på artikel 34.2 d i fördraget om Europeiska unionen och är till sin konstitutionella karaktär ett statsfördrag. Republikens president beslutar om uppsägning av statsfördrag med stöd av 93 § i grundlagen. Enligt 94 § i grundlagen krävs emellertid riksdagens godkännande för uppsägning av överenskommelser, om det är fråga om en överenskommelse som innehåller bestämmelser som hör till riksdagens befogenheter. Uppsägning av en överenskommelse kräver riksdagens godkännande även i de fall då godkännande av överenskommelsen enligt den tidigare konstitutionen inte behövde riksdagens godkännande, men som enligt den nya grundlagen hade krävt riksdagens godkännande (GrUU 18/2002 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att ett upphävande av ett fördrags folkrättsliga giltighet till sina effekter kan jämföras med uppsägning av fördraget, även om det formellt inte är fråga om en uppsägning när det upphävs. Därför behövs riksdagens godkännande också för att upphäva ett fördrag innehållande bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller som annars kräver riksdagens samtycke (GrUU 18/2002 rd och 32/2006 rd).

Grundlagsutskottet anser att om Europolkonventionen upphävs betyder det i sak att fördraget upphör att gälla. Eftersom riksdagen har godkänt konventionen 1997 till de delar som kräver riksdagens godkännande, behövs riksdagens godkännande också för att upphäva konventionen (GrUU 32/2006 rd).

I Europolkonventionen finns inga bestämmelser om hur den sägs upp eller upphävs och därför kan konventionen inte sägas upp ensidigt av en medlemsstat, om det inte har fastställts att parterna hade för avsikt att medge möjligheten av uppsägning eller frånträde eller rätten till uppsägning eller frånträde är underförstådd på grund av traktatens natur (artikel 56 i Wienkonventionen om traktaträtten, FördrS 32 och 33/2004). Enligt artikel 62 i rådets Europolbeslut ersätter beslutet Europolkonventionen och protokollet om privilegier och immunitet för Europol, medlemmar i organen, dess biträdande direktörer och dess tjänstemän från och med den dag då beslutet börjar tillämpas. Det är fråga om att i sak ersätta bestämmelserna i konventionen utan att konventionen upphävs ur internationell rättslig synvinkel. Således uppstår inte den grundlagsmässigt problematiska situation, där en internationell konventions formella giltighet upphävs genom en bestämmelse i ett beslut som fattats inom unionen.

Rådets Europolbeslut ersatte i sak Europolkonventionen från och med den 1 januari 2010. Europolkonventionen har således inte haft rättsverkningar i Finland från och med den nämnda dagen. Därför föreslås det att endast lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå samt i det protokoll om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet som ansluter sig till den (692/1998) och de lagar som gäller ikraftsättande av tilläggsprotokollen till Europolkonventionen (835/2004 och 1160/2004) ska upphävas. Riksdagens godkännande för upphävande av konventionen behöver inte begäras.

Med anledning av diskussionen om Europols framtid har statsrådet tidigare lämnat två E-skrivelser till riksdagen för behandling (E 52/2006 rd och E 95/2006 rd). Statsrådet har dessutom lämnat en U-skrivelse och en kom-

pletterande skrivelse (U 80/2006 rd) till riksdagen med anledning av ett förslag till rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol). Riksdagen och de berörda utskotten har således varit medvetna om de förfaranden som iakttas i frågan och har för sin del godkänt dem.

Enligt statsrådets uppfattning kan alla de föreslagna lagarna stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol**

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om genomförandet av vissa bestämmelser i rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån (*Europol*) (2009/371/RIF), nedan *Europolbeslutet*.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med:

- 1) *Europol* den genom Europolbeslutet inrättade Europeiska polisbyrån,
- 2) *behöriga Europolmyndigheter* polisen, gränsbevakningsväsendet och tullverket, och
- 3) *Europolns informationsbehandlingssystem* de informationssystem som avses i artiklarna 10 och 11 och de analysregister som avses i artikel 14 i Europolbeslutet.

3 §

Nationell enhet

I Finland är centralkriminalpolisen en sådan nationell enhet som avses i artikel 8 i Europolbeslutet.

Svar på de framställningar från Europol som avses i artikel 7 i Europolbeslutet om att inleda, genomföra eller samordna brottsutredningar ska lämnas genom Europolns nationella enhet.

4 §

Nationell tillsynsmyndighet

I Finland är dataombudsmannen en sådan nationell tillsynsmyndighet som avses i artikel 33 i Europolbeslutet.

5 §

Kontakter mellan behöriga myndigheter och Europol

Direkta kontakter mellan behöriga Europolmyndigheter och Europol tillåts i enlighet med artikel 8.2 i Europolbeslutet. De behöriga Europolmyndigheterna har rätt enligt artikel 13.6 i Europolbeslutet att göra sökningar i Europolns informationssystem. Villkoren för att upprätthålla direktkontakt bestäms i Finland av Polisstyrelsen på framställning av Europolns nationella enhet.

6 §

Utlämnande av uppgifter till Europol

De behöriga Europolmyndigheterna får oberoende av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur sina personregister till Europol och Europolns nationella enheter samt för registrering i Europolns informationsbehandlingssystem för förebyggande eller utredning av brottslighet som hör till Europolns behörighet. De behöriga Europolmyndighe-

terna ska på eget initiativ förse Europol med de uppgifter som Europol behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Uppgifterna ska lämnas via Europols nationella enhet eller direkt med iakttagande av vad som har beslutats med stöd av 5 § i denna lag. Europols nationella enhet får förmedla uppgifter även genom teknisk anslutning eller som en datamängd.

Den registeransvarige beslutar på framställning av Europols nationella enhet om Europols tillgång till uppgifter i andra nationella informationssystem enligt artikel 21 i Europolbeslutet.

Bestämmelser om behandling och utlämnande av personuppgifter finns dessutom i personuppgiftslagen (523/1999), lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003), lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005), tullagen (1466/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

7 §

Rätt att få uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem

Bestämmelser om behöriga Europolmyndigheters rätt att få uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem finns i artiklarna 13—15 i Europolbeslutet. Bestämmelser om användning av uppgifter finns i artikel 19 i Europolbeslutet. Uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem ska hämtas via Europols nationella enhet, med undantag för de referensuppgifter som avses i artikel 13.6. i Europolbeslutet.

8 §

Utplånande av uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem

Bestämmelser om utplånande av uppgifter ur Europols informationsbehandlingssystem finns i artiklarna 12, 13, 20 och 31 i Europolbeslutet.

Om personuppgifter som har lämnats ut till Europol utplånas ur de behöriga Europolmyndigheternas informationssystem, ska Europols nationella enhet utan dröjsmål underrättas om detta. Europols nationella enhet ska utan dröjsmål utplåna uppgifter ur det informationssystem som avses i artikel 11 i Europolbeslutet eller, om uppgifterna har registrerats i andra informationsbehandlingssystem inom Europol, utan dröjsmål underrätta Europol om att uppgifterna utplånats.

9 §

Registrering av uppgiftsöverföring

Europols nationella enhet ska registrera överföringar av personuppgifter till Europol och grunderna för överföringarna för att man ska kunna kontrollera om behandlingen av personuppgifterna är lagenlig, utföra egenkontroll samt garantera tillräcklig integritet och datasäkerhet för uppgifterna. Detsamma gäller de behöriga Europolmyndigheterna när de lämnar ut uppgifter direkt till Europol. Utlämnandet behöver inte registreras särskilt till den del uppgifter om utlämnandet kan fås från något annat system eller register.

10 §

Rätten till insyn i uppgifter som behandlas av Europol

Var och en har rätt att på de villkor som anges i artikel 30 i Europolbeslutet med rimliga tidsintervall få information om huruvida personuppgifter som gäller honom eller henne behandlas vid Europol, samt få dessa uppgifter i en form som är begriplig eller få sådana uppgifter kontrollerade. Begäran om detta ska framställas till polisinrättningen, som utan dröjsmål ska föra ärendet till Europol för behandling via Europols nationella enhet. Polisinrättningen ska underrätta den som framställt begäran att Europols svar kommer att sändas till honom eller henne via Europols nationella enhet.

Var och en har dessutom rätt att begära att Europols gemensamma tillsynsmyndighet kontrollerar att Europol samlar in, registrerar, behandlar och använder hans eller hennes

personuppgifter på ett lagligt och riktigt sätt. Begäran om detta ska framställas till polisinspektionen eller dataombudsmannen, som utan dröjsmål för ärendet till Europols gemensamma tillsynsmyndighet för behandling.

En begäran om insyn enligt 1 mom. och en begäran om kontroll till polisinspektionen enligt 2 mom. ska framställas personligen hos polisinspektionen, och den som framställer begäran ska samtidigt styrka sin identitet.

I artikel 31 i Europolbeslutet föreskrivs om den registrerades rätt till rättelse och utplånande av uppgifter i Europols informationssystem. I artikel 32 i Europolbeslutet föreskrivs om hur Europols svar på en begäran om kontroll, rättelse eller utplånande av uppgifter överklagas.

Var och en har rätt att begära att dataombudsmannen kontrollerar att Europols nationella enhets registreringar av uppgifter om honom eller henne i Europols informationssystem, annan överföring av uppgifterna till Europol samt användning av uppgifterna sker på ett lagligt sätt och så att individens rättigheter inte kränks. I detta syfte har dataombudsmannen rätt att i Europols nationella enhets lokaler få tillgång till Europols informationssystem samt till de uppgifter om uppgiftsöverföring som registrerats av Europols nationella enhet.

11 §

Europolpersonalens deltagande i gemensamma utredningsgrupper

Bestämmelser om Europolpersonalens deltagande i gemensamma utredningsgrupper

och om personalens skadeståndsansvar finns i artiklarna 6 och 54 i Europolbeslutet och i lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002).

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs

1) lagen av den 30 december 1997 om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå samt i det protokoll om Europeiska gemenskapernas domstols behörighet som ansluter sig till den (692/1998),

2) lagen av den 3 september 2004 om sätande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om ändring av artikel 2 och bilagan till konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå samt i protokollet om ändring av konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå och protokollet om privilegier och immunitet för Europol, medlemmarna i organen, dess biträdande direktörer och dess tjänstemän (835/2004),

3) lagen av den 21 december 2004 om sätande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om ändring av konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå (1160/2004).

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.**Lag****om ändring av 26 § i tullagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i tullagen (1466/1994) 26 § 2 mom., sådant det lyder i lag 690/2009, som följer:

26 §

Uppgifterna i bevakningsdataregistret får dock lämnas ut endast till polisen och gränsbevakningsmyndigheterna för förebyggande och undersökning av brott. Sådana uppgifter liksom även de uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas ut till centralkriminalpolisen även för vidareöverlåtelse till Europeiska polisbyrå i enlighet med rådets beslut om inrättan-

de av Europeiska polisbyrå (Europol) (2009/371/RIF) och för införande i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 39 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005)
39 § 1 mom. 3 punkten som följer:

39 §

Utlämnande av uppgifter till Europeiska polisbyrån och andra utländska myndigheter

3) centralkriminalpolisen, för vidare utlämnande till Europeiska polisbyrån enligt rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrån (Europol) (2009/371/RIF),

Gränsbevakningsväsendet får utan hinder
av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur sina personregister till

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 11 juni 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Anne Holmlund*

2.**Lag****om ändring av 26 § i tullagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tullagen (1466/1994) 26 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1104/1998, som följer:

Gällande lydelse

26 §

Uppgifterna i bevakningsdataregistret får dock utlämnas endast till polis och gränsbevakningsmyndighet för förebyggande och undersökning av brott. Sådana uppgifter liksom även de uppgifter som avses i 1 mom. får utlämnas till centralkriminalpolisen även för vidareöverlåtelse till den europeiska polisbyrån i enlighet med *konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå (FördrS 79/1998)* och för införande i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

Föreslagen lydelse

26 §

Uppgifterna i bevakningsdataregistret får dock lämnas ut endast till polisen och gränsbevakningsmyndigheterna för förebyggande och undersökning av brott. Sådana uppgifter liksom även de uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas ut till centralkriminalpolisen även för vidareöverlåtelse till Europeiska polisbyrån i *enlighet med rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol) (2009/371/RIF)* och för införande i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 39 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005)
 39 § 1 mom. 3 punkten som följer:

Gällande lydelse

39 §

Utlämnande av uppgifter till Europeiska polisbyrån och andra utländska myndigheter

Gränsbevakningsväsendet får utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur sina personregister till

3) centralkriminalpolisen, för vidare utlämnande till Europeiska polisbyrån enligt *konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå (FördrS 79/1998)*,

Föreslagen lydelse

39 §

Utlämnande av uppgifter till Europeiska polisbyrån och andra utländska myndigheter

Gränsbevakningsväsendet får utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur sina personregister till

3) centralkriminalpolisen, för vidare utlämnande till Europeiska polisbyrån enligt *rådets beslut om inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol) (2009/371/RIF)*,

Denna lag träder i kraft den 20 .